

Spoštovani rojaki, cenjeni prijatelji Slovenije in Save, s prvimi obarvanimi listi, znanilci jeseni, vas pozdravljamo tudi z jesensko okrožnico za leto 2013!

Lanska jesen je bila v znamenju 40. obletnice društva, letošnja bo v znamenju glasbe, in sicer:

slovenske ljudske glasbe v moderni izvedbi, ki jo bosta 21. in 22. septembra 2013 med nas prinesla slovenska glasbenika

Janez Dovč s harmoniko in Boštjan Gombač s klarinetom, piščalmi, pojočo žago, z zvočili, z glasom.

Glasbenika Janeza Dovča in Boštjana Gombača navdihuje slovenska ljudska glasba, zato najprej nekaj podatkov o tej glasbeni zvrsti.

Ljudska (tudi etno) glasba je tradicionalna, ustno prenesena glasba, značilna za kulturo posameznega naroda. Ta jo iz roda v rod ohranja, spreminja ali tudi opušča.

Ljudske pesmi so se razvijale iz preprostih ljudskih napevov, ki so se s časom nadgrajevali, spreminjali, tako so se oblikovale njihove številne različice.

Poleg ljudskih pesmi, ki so se po ustnem izročilu prenašale iz roda v rod, je sčasoma ponarodela tudi marsikatera pesem znanih slovenskih skladateljev (npr. pesmi Gustava Ipavca Slovenec sem, Kje so moje rožice, Kje so tiste stezice ...). Znano je, da je prvih pet besedil slovenskih ljudskih pripovednih pesmi Dizma Zakotnik zapisal že leta 1775.

V prvi polovici 19. stoletja je večjo zbirko podprla Filharmonična družba, med najpomembnejše zbiralce štejemo dr. Karla Štreklja, ki je Slovencem zapustil štiri knjige z 8686 primeri pesemskih besedil in nekaj melodij. Lzhajale so od leta 1895 do 1923.

Drugo veliko prizadevanje za ohranitev slovenske ljudske pesmi je bilo načrtno zbiranje slovenskih ljudskih pesmi, ki je potekalo na avstrijsko pobudo (zapisovalec Franc Kramar). Leta 1913 so nastali

prvi domači zvočni zapisi slovenskih ljudskih pesmi. Na pobudo Franceta Marolta je bil 1934 pri Glasbeni matici v Ljubljani ustanovljen Folklorni inštitut, leta 1951 preimenovan v Glasbeno-narodopisni inštitut, ki še deluje v okviru Znanstveno-raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. V tem centru že od leta 1970 nastaja zbirka "Slovenske ljudske pesmi", največja, najpopolnejša zbirka ljudskih pesmi, ki je doslej izšla v 4 knjigah s priloženimi zgoščenkami. Posnetke slovenskih ljudskih pesmi v redakciji za ljudsko glasbo hrani tudi arhiv Radia Slovenije (okrog 20 tisoč minut gradiva). Danes je ljudsko izročilo možno čutiti tako na podeželju kot v mestih in večjih naseljih.

Kjer se šege in običaji letnega in življenjskega kroga niso popolnoma izgubili in kjer starejša generacija še pomni "stare čase", se med pevci in godci še oglašajo spontano ljudsko petje in godčevske viže, največkrat na godovanjih, na novoletnih srečanjih, na porokah, martinovanjih, koledovanjih ...

V mestnih središčih, a tudi v okviru raznih krajevnih kulturnih društev, deluje vrsta folklornih skupin, ki ohranjajo in na mlajši rod prenašajo ljudske plesne, petje ljudskih pesmi, lokalno godčevstvo.

Zelo znano ljudsko glasbilo je harmonika, ki po nastanku spada med najmlajša ljudska glasbila, po razširjenosti pa je med prvimi. V dobrih sto letih se je zaradi glasnosti, praktičnosti ... razširila v vse evropske dežele in ponekod celo izpodrinila nekatera druga ljudska glasbila. K nam je prišla v drugi polovici 19. stoletja. Z njo je lahko en sam godec nadomestil celotno godčevsko zasedbo, saj eno glasbilo omogoča igranje melodije, spremljave in še dodajanje basov.

Posebej priročna za igranje ljudske glasbe in plesnih viž je diatonična harmonika (frajtonarica), ki ima močno zvoneče base za poudarjanje plesnega ritma.

Trstenka

Na Slovenskem se je razvila in do danes ohranila tudi edinstvena oblika panove piščali. Ta je po mnenju nekaterih strokovnjakov naše najbolj prepoznavno ljudsko glasbilo, ki ga drugod po svetu ne zasledimo.

Pri nas je znana posebna različica trstenk, kjer so posamezne cevke razporejene v simetrični (trikotni ali "V") obliki z najdaljšo cevko na sredini glasbila. Taki obliki je prilagojena tudi uglasitev, ki s pihanjem v dve ali celo tri sosednje cevke hkrati omogoča večglasno igranje.

Zvonovi

Po dosedanjih raziskavah je pritrkavanje zvonov slovenska posebnost, ki ne seže prek naših etničnih meja, nikjer drugod doslej še niso zasledili povsem enakega zvonjenja. Pritrkavanje je poseben način slovesnega zvonjenja, pri katerem se neposredno s kembljem po določenem ritmu udarja na zvonove.

PRIKAZ LJUDSKIH GLASBIL

1 dude	10 žvegla "šestka"	19 nunalca
2 male cimbale	11 žvegla "devetka"	20 lončeni bas
3 bordunske citre/ drsovec/ švrkovce/citera	12 straniščica/postranica	21 boben
4 violinske citre	13 glinena okarina	22 tukulca
5 tamburaška	14 dvojnice	23 lesene žlice
6 tamburaški brač	15 šurla	24 kamenčki
7 mali bas/čelo	16 kravji rog	25 nečke
8 trstenke	17 trobenta	26 buča
9 žvegla "petka"	18 drumlica	27 "hudičev boben"

V mestnem okolju nastaja preporodna ali sodobna ljudska glasba, ki v aranžmajih nagovarja zlasti mlajše. Pogosto privzema slog džeza, rocka in drugih glasbenih zvrsti.

Izvajalci — nosilci te nove oblike — so pretežno mladi glasbeniki, ki avtohtona ljudska glasbila pogosto družijo z elektronskimi.

Tudi naša gostujoča umetnika številnim navdušenim poslušalcem na koncertih v Sloveniji in tujini, v glasbenih delavnicah približujeta slovensko ljudsko glasbo. Svoje poslanstvo nadgrajujeta z različnimi projekti. Omenjam samo dva: Multimedijški projekt Sozvočja Slovenije (Sounds of Slovenia) je namenjen promociji Slovenije; projekt "CEL ČES'N je v znamenju Sozvočja Glasbe in Samooskrbe". Sodelujeta z najrazličnejšimi glasbeniki ter tako skrbita za ohranjanje in popularizacijo slovenskega ljudskega izročila.

Njuni koncerti v Sloveniji so razprodani, obiskovalci navdušeni. Kako lepo, da bosta s slovensko ljudsko glasbo v modernih zvokih obarvala tudi frankfurtsko jesen!

S spleta (http://www.dijaski.net/glasba/referati.html?r=gla_ref_ljudska_glasba_01, <http://www.celinka.si/sounds-of-slovenia>, <http://www.janezdovc.com/index.php/sil/>) za vas povzela in privedila učiteljica DPS Natalija Robnik.

KOLEDAR PRIREDITEV DRUŠTVA SAVA IN SLOVENSKE SKUPNOSTI V FRANKFURTU OD JESENİ 2013 DO POMLADI 2014

- **Sobota, 21. septembra ob 15. uri**, glasbena delavnica za otroke v spremstvu staršev, za starše in za rojake, ki bi radi izvedeli več o slovenski ljudski pesmi in slovenskih ljudskih glasbilih, vodita Janez Dovč in Boštjan Gombač.
- **Nedelja, 22. septembra ob 17. uri**, koncert slovenske etno/džez glasbe v izvedbi Janeza Dovča in Boštjana Gombača v dvorani podjetja Messer v Bad Sodnu (gosti g. Stefan Messer, častni konzul Republike Slovenije).
- **Sobota, 2. novembra ob 14. uri**, roditeljski sestanek za starše vseh oddelkov DPS.
- **Sobota, 2. novembra ob 17. uri**, tečaj računalništva v prostorih društva Sava, prijave na e-mail: drustvo@sava-frankfurt.de.
- **Sobota, 9. novembra**, martinovanje, predvidoma v dvorani St. Aposteln (SKŽ Frankfurt).
- **Sobota, 16. novembra**, Pozdrav jeseni, jesenski piknik v koči v Riederwaldu (v primeru lepega vremena).
- **Sobota, 23. novembra ob 17. uri**, tečaj računalništva v prostorih društva Sava, prijave na e-mail: drustvo@sava-frankfurt.de.
- **Nedelja, 1. decembra, po maši ob 16. uri miklavževanje** v dvorani na Muehlbergu, prireditev za otroke (organizirata Svet staršev DPS in SKŽ Frankfurt).
- **Sobota, 7. decembra ob 11. uri**, delavnica Pečemo slovensko potico in drugo pecivo, zatem praznovanje zaključka leta 2013.
- **Nedelja, 2. februarja 2014 po maši ob 16. uri** osrednja proslava za Prešernov dan v dvorani na Muehlbergu (organizira SKŽ Frankfurt, sodelujejo učenci DPS).
- **Sobota, 8. februarja 2014 ob 18. uri**, v prostorih društva Sava literarno- recitacijski Prešernov večer v počastitev slovenskega kulturnega praznika.
- **Sobota, 8. marca 2014 ob 16. uri**, srečanje ob dnevu žena in ogled slovenskega filma »Vesna« v prostorih društva Sava.

ZA POMLAD 2014 NAPOVEDUJEMO:

- ✱ **Pomladni piknik in delovni občni zbor društva Sava na začetku maja.**
- ✱ **V soboto, 7. junija 2014, praznovanje 40. obletnice dopolnilnega pouka slovenščine v Frankfurtu in zaključna prireditev vseh oddelkov dopolnilnega pouka slovenščine Hura! Počitnice!** Gostuje plesno glasbena skupina učencev OŠ Franca Rozmana Staneta iz Maribora, (skupna prireditev s Svetom staršev DPS in SKŽ Frankfurt).

V programu so možne spremembe! Za najbolj aktualne in dodatne informacije spremljajte spletno stran društva Sava.

KONZULARNI DNEVI

Konzularni dnevi v Frankfurtu do nadaljnjega odpadejo. Konzularni oddelk Velesposlaništva RS v Berlinu **bo 26. 9. in 7. 11. 2013, med 11. in 14. 30** izvedel konzularni dan v društvu Bled Essen, Hesslerstr. 208/210, 45329 Essen. Sprejemajo le vloge za izdajo potnih listin osebam, mlajšim od 12 let, in vloge za spremembo naslova v potni listini. Vse dodatne informacije poiščite na Velesposlaništvu RS v Berlinu, Hausvogteiplatz 3-4, tel.: 030/206 145 50, faks: 030/206 145 70, e-naslov: vbn@gov.si.

SLOVENCİ SLOVENCEM

Spoštovani rojaki, ali veste, kje v Frankfurtu najti strokovnjaka slovenskega rodu? Ko potrebujemo odvetnika, zdravnika, arhitekta, zdravilca, serviserja, varuško za otroka ali bi radi naročili lep šopek, praznovali v prijetnem lokalno ..., mnogokrat sploh ne vemo, da bi lahko za to storitev našli izvajalca, strokovnjaka s slovenskimi koreninami. Radi bi poskrbeli za vašo obveščenoost, zato vas vabimo, da nas tudi s pomočjo spletne strani društva obveščate o svojih dejavnostih ali storitvah. **Oglasite se nam in logotip vašega podjetja ali vaše kontaktne podatke bomo z veseljem objavili na spletni strani društva;** kjer lahko seveda pridobite tudi informacije o društvu in aktualnih dogodkih v Savi, na spletni strani se lahko tudi naročite na prejetje obvestil na svoj e-naslov.

KONTAKTI

Obiščite nas na spletnem naslovu: www.sava-frankfurt.de ali na facebooku: www.facebook.com/SavaFrankfurt. Pobude, predloge ali vprašanja nam lahko pošiljate po elektronski pošti na: drustvo@sava-frankfurt.de.

VESELI BOMO, ČE BOSTE ZA DELOVANJE DRUŠTVA NAMENILI SVOJE NAKAZILO:

Naziv banke: Frankfurter Sparkasse 1822, Frankfurt
BLZ: 50050201
Konto: 200499513
IBAN: E44500502010200499513
BIC: HELADEF 1822

Društvo se zahvaljuje vsem, ki ste na ta novi račun društva že v prvi polovici leta nakazali prostovoljne prispevke za leto 2013. Prav Vaši prispevki nam pomagajo kriti del stroškov za najemnino, ogrevanje in vzdrževanje prostorov, kjer redno poteka dopolnilni pouk slovenščine.

Prosimo Vas, da še naprej po svojih močeh prispevate spodaj navedeno vsoto v društveno blagajno. S tem boste omogočili, da bo društvo lahko obdržalo in vzdrževalo prostore, kjer si v knjižnici lahko izposojate slovenske knjige ali v arhivskem gradivu poiščete podatke v zvezi z zgodovino društva oziroma slovenske skupnosti v Frankfurtu. V prostorih se lahko srečujete z rojaki ali organizirate družinsko praznovanje.

Letni prispevek za posameznike znaša 40 €, za družine 50 €.

Zahvaljujemo se Uradu RS Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, častnemu konzulu RS g. Stefanu Messerju in Adrii Airways Frankfurt za sponzoriranje gostovanja slovenskih glasbenikov v Frankfurtu.

Upravni odbor društva SAVA, septembra 2013

DOPOLNILNI POUK STARŠI SLOVENŠČINE ODRASLI UČITELJICA

Dopolnilni pouk slovenščine v pristojnosti Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije je v Frankfurtu organiziran:

➤ **v šoli Julius Leber, Seilerstr. 32, 60313 Frankfurt,**

❖ **za šolarje in odrasle:**

vsak TOREK popoldne, od 14. 30 do 17. 30,

❖ **za mešano predšolsko šolsko skupino:**

vsak ČETRTEK popoldne, od 14. 30 do 17. 30;

➤ **v prostorih društva Sava,**

Sontraer Str. 3, 60386 Frankfurt, poteka pouk

❖ **za predšolsko skupino:**

vsako SOBOTO dopoldne od 10. do 11. 30,

❖ **za šolarje:**

vsako SOBOTO od 11. 30 do 14. 30,

❖ **za popoldansko mešano skupino:**

vsako SOBOTO od 14. 35 do 16. 05,

❖ **za skupino odraslih slušateljev**

(najprej skupina začetnikov, nato izpopolnjevalci):

vsako SOBOTO od 16. 20 do 18. 35.

➤ **V Mainzu DPS poteka vsak petek od 15. do 18. ure.**

Učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine

Natalija Robnik,

izčrpnije informacije o DPS po **069 78807606** in

po e-pošti: natro105@yahoo.de

**VEČ O DOPOLNILNEM POUKU SLOVENŠČINE
PO SVETU NAJDETE NA SPLETNI STRANI
STIČIŠČA:**

<http://www.zrss.si/slovenscina>

in spletni strani: <http://slovinci.si>